

INTERDISCIPLINARNOST NA PODROČJU DELA ŠOLSKE SVETOVALNE SLUŽBE - NUJNOST ALI OBOGATITEV

MAJA MARIJA MINIH

VIZ II. OŠ Rogaška Slatina, Rogaška Slatina, Slovenija
maja-marija.minih@guest.arnes.si

Povzetek Interdisciplinarno sodelovanje pridobiva v zadnjem času vse bolj pomembno vlogo na različnih področjih delovanja. Svojo pomembno vlogo ima tudi znotraj delovanja vzgojno-izobraževalnih institucij. Na področju dela šolske svetovalne službe se prepoznava kot eno izmed temeljnih načel. Pri razreševanju kompleksnih problemskih situacij ne moremo mimo povezovanja in sodelovanja z zunanjimi strokovnjaki in institucijami kot tudi s strokovnimi delavci znotraj šole in starši. Uspešnost interdisciplinarnega sodelovanja pa je odvisna od kompetenc sodelujočih kot tudi mnogih drugih dejavnikov, ki pa lahko hkrati predstavljajo prednost ali oviro za interdisciplinarno sodelovanje. Ob zavedanju vseh prednosti, ki jih ima interdisciplinarno sodelovanje, in dejstvu, da vsaj na področju dela šolske svetovalne službe ne moremo brez omenjenega sodelovanja za učinkovito delo v praksi, pa se moremo stalno truditi za premagovanje morebitnih ovir.

Ključne besede:

interdisciplinarnost,
sodelovanje,
svetovalni
delavci,
kompetence

INTERDISCIPLINARITY IN THE FIELD OF WORK OF THE SCHOOL COUNSELING SERVICE - A NECESSITY OR AN ENRICHMENT

MAJA MARIJA MINIĆ

VIZ II. OŠ Rogaska Slatina, Rogaska Slatina, Slovenia
maja-marija.minih@guest.arnes.si

Abstract Recently, interdisciplinary cooperation is gaining an increasingly important role in various fields of activity. It also plays an important role within the work of educational institutions. It is recognized as one of the fundamental principles in the field of work of the school counseling service. When solving complex problem situations, we cannot bypass the integration and cooperation with external experts and institutions, as well as with professionals within the school and with parents. The success of interdisciplinary cooperation depends on the competencies of the participants, as well as on many other factors which can be either an advantage or a barrier to interdisciplinary cooperation. Being aware of all the advantages of interdisciplinary cooperation and of the fact that, at least in the field of work of the school counseling service, we cannot do effective work in practice without the mentioned cooperation, we constantly must strive to overcome potential barriers.

Keywords:
interdisciplinarity,
cooperation,
school
counselors,
competences

1 Uvod

Že v Programskih smernicah svetovalne službe zasledimo, da je njena osrednja naloga, da sodeluje z vsemi vpletenimi v vzgojno-izobraževalni proces, obenem pa sodeluje tudi z zunanjimi strokovnjaki različnih znanstvenih disciplin. V prispevku bomo zato razmišljali, ali je na področju svetovalne službe interdisciplinarnost res obogatitev ali gre predvsem za nujnost, če želimo uspešno in učinkovito delati na tem področju. Ustavili se bomo tudi pri obrazložitvi, kaj interdisciplinarno sodelovanje pomeni na ravni šole in kaj na širši ravni. Mnoge problemske situacije so pogosto rešljive šele, ko se začnejo reševati skupaj, z vsemi udeleženi v situaciji in različnimi viri pomoči. Še posebej je to v ospredju v zadnjem času, ko gre za izredno kompleksne situacije in probleme, ki se jasno prepletajo z drugimi vidiki družbe, in kjer je ključnega pomena izmenjava informacij iz različnih perspektiv za celovit načrt pomoči. Kadar pa govorimo o strokovnem in uspešnem sodelovanju na interdisciplinarni ravni, pa ne moremo mimo kompetenc. Svetovalni delavec mora poleg strokovnih kompetenc za uspešno interdisciplinarno sodelovanje posedovati tudi druge posebne kompetence. Svetovalni delavci delujejo na vseh področjih in ravneh šole ter morajo ne nazadnje delovati tudi kot dobri managerji, da uspešno usklajujejo vse zahteve in obveznosti. Slednje zagotovo ni enostavno in se znotraj tega procesa lahko pojavljajo različne ovire, ki jih lahko prištejemo k slabostim takšnega interdisciplinarnega sodelovanja. Vendar pa interdisciplinarnost prinaša tudi prednosti, ki se kažejo predvsem v praksi.

2 Interdisciplinarnost pri delu šolske svetovalne službe

V Programskih smernicah (2008) je interdisciplinarnost opredeljena kot eno izmed temeljnih načel in se skriva že v raznolikosti strokovnih profilov, ki lahko opravljajo delo šolske svetovalne službe (67. člen ZOFVI)¹.

Svetovalna služba si prizadeva vzpostaviti, razvijati in vzdrževati ustvarjalno soočanje in sodelovanje vseh udeležencev v projektu pomoči ter si obenem prizadeva vzdrževati odprte možnosti za stalno vzpostavljanje in razvijanje mreže pomoči in sodelovanja (Vogrinc in Krek, 2012, str. 6). Na šoli lahko istočasno

¹ Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI), Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP in 141/22

delujejo strokovnjaki različnih področij in takšna praksa je zelo zaželeno, saj lahko strokovnjaki različnih disciplin medsebojno dopolnjujejo svoja mnenja, delijo izkušnje ipd. (Dimec, 2010).

Svetovalni delavci morajo v današnjem času posedovati informacije, ki obravnavajo poklicne, učne, socialne in čustvene potrebe vseh učencev na šoli in glede na navedeno, lahko uvidimo, da je šolsko delo preveč kompleksno za eno osebo (Rock, Remley in Range, 2017). Povečujejo se potrebe po močnem pristopu, ki temelji na globljih interdisciplinarnih znanjih (Huutoniemi, Thompson Klein, Bruun in Hukkinen, 2010) ter možnosti za prehod izven monodisciplinarnih praks na vseh področjih (Mizrahi in Korazim-Kőrösy, 2022).

Interdisciplinarnost vključuje povezovanje in združevanje praks in zahteva tudi povezovanje znanja ter oblikovanje skupnega programa prakse, ki jih vodijo združljivi, če ne celo enaki cilji (Mizrahi in Korazim-Kőrösy, 2022). Sodelovanje med šolo, starši in skupnostjo je pomembno in potrebno (Bryan in Holcomb-McCoy, 2007; Griffin in Steen, 2010). Interdisciplinarnost na področju dela šolske svetovalne službe tako ne predstavlja dodatne obogatitve, ampak je nujnost in temeljno načelo. Ob zavedanju slednjega je za svetovalne delavce še toliko bolj pomembno, da so naklonjeni interdisciplinarnemu povezovanju in odločitvi za sodelovanje z vsemi zainteresiranimi znotraj in izven šolskega sistema (Kuhn, 2004).

Uspešnost sodelovanja pa je odvisna predvsem od tega, kako se šola, posamezniki in institucije poznajo ter razumejo značilnosti drugega in kako zmorejo razvijati ustrezen odnos do medsebojnega sodelovanja (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016). Zato bomo v nadaljevanju opredelili pomen interdisciplinarnega sodelovanja znotraj in izven šole.

3 Pomen interdisciplinarnosti na ravni šole in izven

Z namenom, da v skrbi za otrokov celostni razvoj, poskrbimo tudi za ustrezne razmere tega razvoja in da otroku ustrezno organiziramo šolsko fizično in socialno okolje, je potrebno sodelovanje svetovalnega delavca s kolektivom šole, oddelki, vodstvom, starši in zunanjim okoljem oz. skupnostjo (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016). Svetovalni delavci tako delujejo na vseh področjih in ravneh šole, torej na ravni posameznika kot na ravni konteksta v vzgojno - izobraževalni ustanovi ter na

ravni širšega socialnega okolja, tj. na ravni celote (Čačinovič Vogrinčič in drugi, 2008, str. 13).

Če pogledamo najprej raven šole, lahko prepoznamo, da je šolska svetovalna služba pri svojem delu integrirana v celoten vzgojno-izobraževalni proces in velikokrat presega lastne okvire. Zato je tudi pomembno, da vodstvo šole priznava njeno pomembnost na šoli in z njo uspešno sodeluje ter k temu spodbuja druge strokovne delavce (Fridman, 2012). Tudi dr. Resman (2008) poudarja pomembnost dobrega sodelovanja svetovalne službe z učitelji in vodstvom šole in dodaja, da bi svetovalni delavec moral biti pobudnik razvijanja kolaborativnega sodelovanja med učitelji ter učitelji in starši, pobudnik oblikovanja najrazličnejših delovnih skupin, aktivov in timov, katerih delo bi moralo biti vsebinsko in strateško usmerjeno tako, da bi izboljševalo pogoje in zviševalo možnosti za doseganje boljših učnih uspehov učencev. Bemak (2000) pa med drugim poudarja tudi pomembnost kritične redefinicije prihodnjih svetovalnih delavcev kot vodij npr. pri ustvarjanju zdravega in varnega šolskega okolja, delno tudi z osrednjo vlogo pri spodbujanju interdisciplinarnega sodelovanja. Vprašanja, kot so npr. revščina, nasilje, slabi učni dosežki, zloraba drog, spolna in fizična zloraba, zahtevajo večplastni odziv različnih strokovnjakov in ne le ozko omejeno perspektivo ene strokovne discipline (Bemak, 2000).

Šolski svetovalni delavci imajo pomembno vlogo, saj lahko spodbujajo, promovirajo, razvijajo in koordinirajo dejavnosti sodelovanja, ki združujejo šolo, skupnost in družine (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016). V nekaterih prispevkih lahko zasledimo tudi nakazovanje ideje, da bi se moralo v lokalnem okolju sistematično organizirati sodelovanje med svetovalci različnih institucij (Bezić, 2008).

Nujno potrebno je namreč zavedanje, da ne moremo pričakovati, da bi lahko šola sama zadovoljila različne želje, potrebe in pričakovanja učencev ter njihovih družin (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016) ter obenem ni mogoče pričakovati, da bi bil vsak profil usposobljen za opravljanje številnih in raznovrstnih nalog (Mrvar, 2013). Svetovalni delavci tako ne morejo delovati ločeno, če želijo doseči največji vpliv in morajo stopiti izven svojih tradicionalnih vlog in sodelovati z vsemi pomembnimi deležniki (Griffin in Steen, 2010).

Šolski svetovalni delavec bo njegov program in delo lahko uresničeval le skupaj z drugimi strokovnimi delavci v vzgojno-izobraževalni ustanovi in seveda tudi zunanjimi ustanovami (Gregorčič Mrvar in Resman, 2019).

Šolski svetovalni delavci in ravnatelji pa imajo tudi nekatere skupne vloge in odgovornosti in kadar ravnatelj in svetovalni delavec združita svoje spretnosti, znanja in izkušnje, lahko slednje vpliva na učne uspehe učencev, povečanje učenčevih aspiracij ter izboljšanje šolske klime (Rock, Remley in Range, 2017).

Svetovalni delavec je lahko ravnatelju tudi v veliko oporo pri pedagoškem vodenju vzgojno-izobraževalne institucije ter opravljanju nalog, ki so s tem povezane ali kadar sodeluje s kulturnimi, športnimi, dobrodelnimi, strokovnimi institucijami in pobudami v lokalnem okolju ter pri povezovanju in sodelovanju s starši (Gregorčič Mrvar in Resman, 2019). Med pomembnimi nalogami šole in tudi svetovalne službe je vzpostavljanje sodelovanja s skupnostjo. Kar pomeni, da je potrebno prizadevanje za usklajeno, sistematično, načrtovano in redno sodelovanje z ožjim in širšim okoljem, različnimi posamezniki, skupinami in organizacijami (Šteh, Kalin in Mrvar, 2015).

Kadar je premalo komunikacije, razumevanja in spoštovanja med ravnateljem in svetovalnimi delavci, se lahko tudi oškoduje šola (McConnell, Geesa, Mayes in Elam, 2020). Ob neustrezno razporejenih nalogah in obveznostih pa se poveča neučinkovita poraba časa ter verjetnost za preutrujenost in izgorelost (Jurič Rajh, 2013).

4 Kompetence potrebne za interdisciplinarno sodelovanje

Supriyanto, Hartini, Syamsudin in Sutoyo (2019) med kompetence šolskih svetovalnih delavcev vključijo pedagoške, osebne, socialne in profesionalne. Kompetence šolskih svetovalnih delavcev pa med drugim vključujejo tudi ustrezno izobrazbo iz različnih medsebojno povezanih ved in disciplin, visoko raven profesionalnega znanja ustreznih teoretičnih osnov in pristopov, ki temeljijo na delu s posamezniki, družinami, velikimi in manjšimi skupinami, uporabo kognitivnih in znanstvenih veščin timskega dela itd. (Zuković in Slijepčević, 2019).

Pedagoge, zaposlene v svetovalni službi, odlikujejo komunikacijska odprtost in sposobnost usklajevanja različnih interesov ter odprtost za alternativne poglede in rešitve (Gregorčič Mrvar in Resman, 2019).

Med pomembnimi kompetencami so tudi veščine povezovanja in zato so šolski socialni delavci zaradi svojih veščin povezovanja z drugimi disciplinami in strokovnjaki primerni za sodelovanje v interdisciplinarnih šolskih skupinah (Flaherty in drugi, 1998).

Svetovalni delavci tudi posedujejo prepričanje, da so učinkoviti pri vzpostavljanju sodelovalnih odnosov in da posedujejo potrebne veščine in kompetence, da lahko zgradijo takšne odnose (Bryan in Holcomb-McCoy, 2007).

Interdisciplinarnost zahteva ljudi, ki zmorejo dialog, so kompetentni na svojem področju in zmožni dialoga o problematiki vključenih tem ter zmorejo sodelovati z drugimi disciplinami z namenom skupnega oblikovanja rezultatov (Minayo, 1994). Interdisciplinarno sodelovanje vključuje sodelovanje z drugimi na načine, ki izkazujejo cenjenje in spoštovanje doprinosov in perspektive več strokovnjakov in disciplin, gradnjo pozitivnih odnosov z drugimi člani šolskega osebja, družin in skupnosti, učinkovito sodelovanje v timih ter omogoča učinkovite skupinske procese (kot je npr. reševanje problemov, konfliktov) (Splett, Coleman, Maras, Gibson in Ball, 2011).

Svetovalni delavci potrebujejo tudi psihološko pedagoško znanje, ki pa ni pomembno le zanje, ampak tudi za upravljanje pedagoškega kolektiva (Bayarystanova, Arenova in Nurmuhametova, 2014). Kompetence in znanja svetovalnih delavcev in vodij se torej v določenih aspektih močno prepletajo in povezujejo. Zato bomo v nadaljevanju prispevka razmišljali o tem, ali lahko svetovalne delavce vidimo tudi kot vodje.

5 Svetovalni delavci kot vodje

Svetovalni delavci imajo vrednote, stališča, veščine, znanja in vpogled v samo področje usmerjanja in svetovalnega poklica (Supriyanto, Hartini, Syamsudin in Sutoyo, 2019). Kot takšni torej posedujejo potrebna strokovna znanja, izkušnje in

kompetence, da na svojem področju zavzamejo vodilno vlogo in lahko pomagajo vodstvu šole.

Svetovalne delavce, po nekaterih podatkih raziskav, prosijo tudi za prevzem določenih odgovornosti ravnatelja, kadar je ta odsoten. Svetovalni delavci se tako lahko znajdejo v petih različnih vlogah, kot so vodja, zagovornik, sodelavec, svetovalec, koordinator in uporabnik podatkov (Kuhn, 2004).

Zveza ameriških šolskih svetovalnih delavcev slednje tako opredeljuje kot vodje, zagovornike, sodelavce v šolah, ki ne opravljajo storitve samo z učenci in družinami, ampak tudi sodelujejo z drugimi učitelji, delijo vodenje pri razvoju šolskih programov in vključujejo starše v učenje in razvoj otrok. Šolski svetovalni delavci na ta način zavzemajo pomembne vloge, in sicer kot člani, vodje timov, vodje odbora ali dejavnosti ter predstavniki okrožja (Epstein in Van Voorhis, 2010).

Danes svetovalni delavci torej lahko delajo kot vodje in kot učinkoviti člani tima in kot takšni še toliko bolj razumejo pomen delitve odgovornosti znotraj šolskega sistema (Kuhn, 2004).

6 Prednosti in ovire interdisciplinarnega sodelovanja

K. Dimec (2010) v svoji razpravi meni, da so šolski svetovalni delavci tisti, ki si lahko z znanjem sodelavcev in zunanjih strokovnjakov pomagajo pri nudenju pomoči učencem. Dodaten vidik, ki govori v korist timskega delu, je tudi v medsebojni strokovni podpori in pomoči, ki jo čutijo vključeni člani tima (Dimec, 2010).

Šolska svetovalna služba bi tako z namenom pridobivanja dodatne podpore, pomoči in virov v skupnosti morala gledati in sodelovati tudi izven zidov šole (Bryan in Holcomb-McCoy, 2007). Interdisciplinarno delo namreč ustvarja ugoden kontekst za sodelovalno gradnjo novega znanja, ki izhaja iz povezovanja znanja iz različnih disciplin (Schneider, Ramos Magalhães in Almeida, 2022). Medsebojno strokovno povezovanje in sodelovanje svetovalnih delavcev je pomembno tudi z vidika celostnosti ter večje učinkovitosti in profesionalnosti opravljenega svetovalnega dela (Čaćinovič Vogrinčič in drugi, 2008, str. 12).

Koristi so torej vsestranske in na obeh straneh sodelovanja, kot seveda tudi za starše in učence (npr. dobrobit otroka, podpora učencu, podpora staršem itd.) (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016).

Vendar pa se moramo zavedati, da že sama vzpostavitev kot tudi nadalje vzdrževanje sodelovanja in odnosa s posamezniki in institucijami v skupnosti ni enostavno, ker je odvisno od številnih objektivnih kot subjektivnih dejavnikov tako v šoli kot v skupnosti ter od njihove medsebojne interakcije (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016).

Lahko se zgodi, da sodelujoče discipline morda ne delijo vrednot, predpostavk, teoretičnih znanj, metodologij, lahko imajo različne standarde za ocenjevanje uspehov, uporabljajo različne modele za predstavitev rezultatov (Lele in Norgaard, 2005). Pomembna ovira lahko vključuje logistiko, organizacijsko strukturo in skupinsko dinamiko. Slabost je tako lahko tudi slab pretok informacij in/ali neustrezna komunikacija (Polak, 1999, str. 22), saj gre pogosto zgolj za enosmerno komunikacijo (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016).

Slabost lahko predstavlja tudi neprofesionalnost pri delu in neustrezen odnos zunanjih institucij oziroma posameznikov v skupnosti (npr. superioren, vzvišen, nekorekten odnos). Pojavljajo se tudi negativne izkušnje pri izpeljavi dogovorjenih dejavnosti (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016). Obstajajo pa tudi povsem praktične ovire, kot so časovna organizacija, obveščanje vseh članov strokovnega tima o razvoju projekta, spremembah članov oz. kadrovskih spremembah in gradnji zaupanja (Suarez-Balcazar in drugi, 2006), neodzivnost zunanjih institucij oziroma posameznikov, rigidnost pri reševanju težav, težave glede omejenega obsega pristojnosti (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016), veliko administrativnega dela, pomanjkanje časa (Bryan in Holcomb-McCoy, 2007; Griffin in Steen, 2010), premalo osebja v zunanjih institucijah, pomanjkanje sredstev za medsebojno sodelovanje, finančne ovire, preobremenjenost, ki lahko vodi tudi v izgorelost in izčrpanost itd. (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016).

Z različnimi strategijami pa lahko zmanjšamo te ovire, in sicer da šolski sistem zagotavlja močno administrativno podporo za interdisciplinarno sodelovanje z dodelitvijo dovolj časa in resursov za uspešno interdisciplinarno delo ter da ravnatelj šole zagotavlja pomoč pri reševanju logističnih konfliktov in zagotovi priložnosti za tim, da se izobražuje o sodelovalnem procesu (Flaherty in drugi, 1998). Pot do

uspešnejšega medsebojnega sodelovanja je tudi v tem, da vsi vključeni v timu razvijajo medosebne, komunikacijske, sodelovalne in organizacijske spretnosti ter odkrito vrednotijo svoje delo oziroma načine medsebojnega sodelovanja (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016).

Pomembno je tudi, da se šolski svetovalni delavec predstavi institucijam in posameznikom v skupnosti ter jim predstavi svoj program, oblike in načine dela, da bi vedeli, kaj lahko od njega pričakujejo in kaj svetovalna služba pričakuje od njih (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016).

Z namenom zmanjšanja prepoznanih ovir je Long (2001) oblikoval tudi priporočilo, da si učni interdisciplinarni timi vzamejo čas, da opredelijo vrednote, teorije in metodologije vključenih disciplin. Interdisciplinarno sodelovanje in učenje zahteva, da vsi člani tima delijo skupne vizije, si zastavijo realistične cilje, postavijo na stran nepomembne razlike in slavijo uspeh (Long, 2001). Negativne izkušnje s sodelovanjem se torej zmanjšajo ob jasni komunikaciji in izražanju pričakovanj, ob vestnem, korektnem in strokovnem sodelovanju vseh sodelujočih ter vzpostavljanju medsebojnega zaupanja, spodbujanju kulture medsebojnega dialoga, poslušanju, dogovarjanju o ciljih in nalogah sodelovanja, spoštovanju kompetentnosti vseh udeleženi ter reflektiranju o sodelovanju (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016).

Kljub dejstvu, da praktično ni argumentov proti interdisciplinarnemu sodelovanju v šoli, je koordinacija šolskih podpornih služb, opredeljena kot ena izmed najbolj zahtevnih nalog v šoli (Flaherty in drugi, 1998).

7 Interdisciplinarno sodelovanje v praksi

Interdisciplinarno sodelovanje vključuje izmenjavo informacij z različnih vidikov za razvoj popolne slike otroka in oblikovanje celovitega načrta zdravljenja (Flaherty in drugi, 1998).

Pobuda za interdisciplinarno sodelovanje je lahko podana s strani svetovalnih delavcev, vse pogosteje, pa jo glede na naše izkušnje, podajo tudi starši, drugi strokovni delavci znotraj in izven šole, ko npr. ponudijo določen program ali pa potrebujejo sodelovanje s šolo oziroma šolskimi svetovalnimi delavci zaradi pomoči določenemu otroku ali družini (Mrvar Gregorčič in Mažgon, 2016).

Začetni korak pri prepoznavanju interdisciplinarnih možnosti je opredelitev okolja za situacije in okoliščine, ki lahko spodbujajo, podpirajo ali dovoljujejo takšne projekte. Naslednji pomemben korak je oblikovanje realističnih ciljev za posamezno okolje. Potrebno je vzpostaviti tudi skupno zavezanost do cilja ter se izogibati nepomembnim nesoglasjem in konfliktom med vključenimi disciplinami. Pomembno pa je tudi spremljanje in poročanje rezultatov interdisciplinarnih projektov ter njihovo dokumentiranje in objavljanje (Long, 2001). Supriyanto, Hartini, Syamsudin in Sutoyo (2019) navajajo, da bi svetovalni delavci morali izraziti svoje poklicne dolžnosti tudi npr. skozi neodvisne raziskave.

Na kratko bi lahko povzeli, da je interdisciplinarno sodelovanje neizogibno na področju dela svetovalne službe. Tukaj lahko omenimo predvsem področje dela z učenci z učnimi težavami, delo z otroki priseljenci, delo z učenci s posebnimi potrebami, učenci s čustvenimi in vedenjskimi težavami, težavami na področju duševnega zdravja, delo z nadarjenimi učenci itd. Pri delu z učenci z vedenjskimi težavami se tako v zadnjem času odločamo za sodelovanje z mobilnimi timi vzpostavljenih strokovnih centrov. Na področju težav s področja duševnega zdravja se najpogosteje povezujemo s strokovnimi profili, ki delujejo na področju zdravstva, kot so na primer psihologi, pedopsihiatri, pediatri. Pri delu z učenci s posebnimi potrebami delujejo strokovne skupine z namenom oblikovanja in izvajanja individualiziranega programa dela. Medtem ko se pri socialnih težavah najpogosteje povezujemo s strokovnimi profili, ki delujejo na področju socialne (npr. centri za socialno delo). Ob vse zahtevnejših in kompleksnejših primerih, dilemah in vprašanjih pa se pogosto obračamo na svetovalne centre in na Zavod RS za šolstvo ali v primeru kariernega svetovanja in dela z nadarjenimi učenci na Zavod RS za zaposlovanje.

Šolski svetovalni delavci smo naklonjeni interdisciplinarnemu sodelovanju, saj se zavedamo pomena za učinkovito in strokovno osnovano obravnavo, obenem pa tudi pomena izmenjave izkušenj in pridobivanj novih znanj. Podobno je potrdila tudi raziskava, ki je pokazala, da so šolski svetovalni delavci pripravljene sodelovati s timi različnih disciplin in šolskimi terapevti, da bi bolje izpolnili potrebe svojih učencev glede duševnega zdravja (Carlson in Kees, 2013).

8 Zaključek

Ob koncu bi želeli poudariti, da je pri sodelovanju s strokovnjaki znotraj in izven šole ter tudi z zunanjimi institucijami pomembno, da gre pri timskem delu resnično za skupno načrtovanje, izvajanje in evalvacijo dejavnosti in medinstitucionalno povezovanje. Osrednjega pomena pa je predvsem začetna skupna opredelitev problema ter zastavitev ciljev. Za tem pa je osrednji cilj interdisciplinarnega sodelovanja v tem, da resnično spodbuja in omogoča izmenjavo mnenj, odprto komunikacijo, skupno sprejemanje korakov dela ter odločitev. Interdisciplinarno sodelovanje je na področju dela šolske svetovalne službe nujno, kajti pri razreševanju kompleksnih problemskih situacij je pomembno sodelovanje strokovnjakov različnih disciplin, ki s svojim sodelovanjem prinesejo v tim novo strokovno znanje, praktične izkušnje, lastne osebne in strokovne kompetence ter na ta način omogočajo pridobitev širšega vpogleda v opredelitev problema in tudi pripravo načrta pomoči. Neučinkovito ali pomanjkljivo sodelovanje med svetovalno službo, ravnateljem, učitelji, starši, zunanjimi strokovnjaki in institucijami ima lahko negativne učinke tako na ravni posameznika kot tudi na ravni šole in širše. Zavedati pa se moramo, da interdisciplinarno sodelovanje zahteva tudi posedovanje določenih kompetenc sodelujočih ter da se na poti do uspešnega medsebojnega sodelovanja lahko pojavijo različne ovire, ki pa se jih moramo, ob zavedanju pomembnih prednosti omenjenega sodelovanja, truditi premostiti.

References

- Bayarystanova, E., Arenova, A., & Nurmuhametova, R. (2014). Education System Management And Professional Competence Of Managers. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 140, 427 – 431.
- Bemak, F. (2000). Transforming the Role of the Counselor To Provide Leadership in Educational Reform through Collaboration. *Professional school counseling*, 3(5), 323-331.
- Bezić, T. (2008). Razvoj in spremljanje delovanja mreže svetovalnih služb. *Sodobna pedagogika*, 2, 60–80.
- Bryan, J. A., & Holcomb-McCoy, C. (2007). An Examination of School Counselor Involvement in School-Family-Community Partnerships. *Professional School Counseling*(10(5)), 441-454.
- Carlson, L. A., & Kees, N. L. (2013). Mental Health Services in Public Schools: A Preliminary Study of School Counselor Perceptions. *Professional School Counseling*, 16(4), 211-221.
- Čaćinovič Vogrinčič, G., Bregar Golobič, K., Bečaj, J., Pečjak, S., Resman, M., Bezić, T., . . . Šmuk, B. (2008). Programske smernice. Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana.
- Dimec, K. (2010). Delo šolske svetovalne službe na osnovni šoli: primerjava dela članic aktiva šolske svetovalne službe. (diplomsko delo). Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko, Maribor.

- Epstein, J. L., & Van Voorhis, F. L. (2010). School Counselors' Roles in Developing Partnerships with Families and Communities for Student Success. *Professional School Counseling*, 14(1), 1-14.
- Flaherty, L. T., Garrison, E. G., Waxman, R., Uris, P. F., Keys, S. G., Glass-Siegel, M., & Weist, M. D. (1998). Optimizing the Roles of School Mental Health Professionals. *Journal of School Health*, 68(10), 420-424.
- Fridman, M. (2012). Kakovost sodelovanja osnovnošolske svetovalne službe z vodstvom šole z vidika svetovalnih delavcev. (diplomsko delo). Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko, Maribor.
- Gregorčič Mrvar, P., & Resman, M. (2019). Vloga pedagoga kot šolskega svetovalnega delavca v vzgojno-izobraževalni ustanovi. *Sodobna pedagogika*, 70(136), 10-33.
- Griffin, D., & Steen, S. (2010). School-Family-Community Partnerships: Applying Epstein's Theory of the Six Types of Involvement to School Counselor Practice. *Professional School Counseling*, 13(4), 218-226.
- Huutoniemi, K., Thompson Klein, J., Bruun, H., & Hukkinen, J. (2010). Analyzing interdisciplinarity: Typology and indicators. *Research Policy*, 39(1), 79-88.
- Jurič Rajh, A. (2013). Sodelovanje pedagoga in ravnatelja pri nalogah, opredeljenih v Programskih smernicah za svetovalno službo v osnovni šoli. *Sodobna pedagogika*, 4, 88-106.
- Kuhn, L. A. (2004). Student perceptions of school counselor roles and functions. (Master of Arts). Faculty of the Graduate School of the University of Maryland, College Park.
- Lele, S., & Norgaard, R. B. (2005). Practicing Interdisciplinarity. *BioScience*, 55, 967-975.
- Long, K. A. (2001). A Reality-Oriented Approach to Interdisciplinary Work. *Journal of Professional Nursing*, 17(6), 278-282.
- McConnell, K. R., Geesa, R. L., Mayes, R. D., & Elam, N. P. (2020). Improving School Counselor Efficacy Through Principal-Counselor Collaboration: A Comprehensive Literature Review. *Mid-Western Educational Researcher*, 32(2), 133-155.
- Minayo, M. C. (1994). Interdisciplinaridade: funcionalidade ou utopia? *Saúde e Sociedade*, 3(2), 42-63.
- Mizrahi, T., & Korazim-Körösy, Y. (31. december 2022). Interdisciplinarity and Social Work. *Encyclopedia of Social Work*. Pridobljeno 31. december 2022 iz *Encyclopedia of Social Work* na: <https://oxfordre.com/socialwork/view/10.1093/acrefore/9780199975839.001.0001/acrefore-9780199975839-e-200>
- Mrvar Gregorčič, P., & Mažgon, J. (2016). Sodelovanje šolske svetovalne službe s posamezniki in institucijami v skupnosti. *Sodobna pedagogika*, 1, 38-5.
- Mrvar, P. (2013). Pomen svetovalne službe za kakovostno vzgojo in izobraževanje: sklepi okrogle mize. *Sodobna pedagogika*, 64, 112-114.
- Polak, A. (1999). Aktivnosti za spodbujanje in razvijanje timskega dela: priročnik za timsko delo v šoli. Pedagoška fakulteta, Ljubljana.
- Resman, M. (2008). Svetovalno delo v vrtcih in šolah. *Sodobna pedagogika*, 2, 6-25.
- Rock, W. D., Remley, T. P., & Range, L. M. (2017). Principal-Counselor Collaboration and School Climate. *NASSP Bulletin*, 101(1), 23-35.
- Schneider, S. A., Ramos Magalhães, C., & Almeida, A. d. (2022). Perceptions of educators and health professionals about interdisciplinarity in the School Health Program context. *Interface*, 26, 1-17.
- Splett, J. W., Coleman, S. L., Maras, M. A., Gibson, J. E., & Ball, A. (2011). Learning by Teaching: Reflections on Developing a Curriculum for School Mental Health Collaboration. *Advances in School Mental Health Promotion*, 4(2), 27-38.
- Suarez-Balcazar, Y., Hellwig, M., Kouba, J., Redmond, L., Martinez, L., Block, D., . . . Peterman, W. (2006). The Making of an Interdisciplinary Partnership: The Case of the Chicago Food System Collaborative. *American Journal of Community Psychology*, 38, 113-123.
- Supriyanto, A., Hartini, S., Syamsudin, & Sutoyo, A. (2019). Indicators of professional competencies in research of Guidance and Counseling Teachers. *Counsellia: Jurnal Bimbingan dan Konseling*, 9 (1), 53 - 64.

- Šteh, B., Kalin, J., & Mrvar, P. (2015). Sodelovanje med osnovnimi šolami in skupnostjo s primeri dobrih praks. *Sodobna pedagogika*, 4, 26–44.
- Vogrinc, J., & Krek, J. (2012). Delovanje svetovalne službe. Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana.
- Zuković, S., & Slijepčević, S. (2019). Counselling competences from the perspective of school pedagogues. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 51(1), 198-237.